

Kylien rytmi

Ohjeet Rovaniemen kylien käsityötuoteperheelle

Toive Rovaniemen kylien omasta käsityötuotteesta oli noussut esille useiden tahojen kautta. Rovaniemen Kylien Kehittämissäätiö tarttui toimeen, ja ryhtyi mallin toteuttamiseksi yhteistyöhön Taito Lappi ry:n kanssa. Taito Lappi ry haastatteli kyläläisiä, tutustui kylien kädentaitajiin ja suunnitteli tiedonhankinnan pohjalta ”Kylien rytmi” -nimisen käsityöohjeen.

Kylien rytmi on kiinni nykypäivässä, aktiivisessa valinnassa asua rakkaalla kylällä ja arvokkaassa kyläläisten välisessä yhteisöllisyydessä. Kylien rytmi pohjaa paikalliseen raanuperinteeseen, lainaa väreinsä talvitaivailta ja syksyn ruskalta ja jakaa lämpöä kylien ulkopuolellekin.

Ohjevihkoseen on koottu käsityöohjeet neulontaan ja kudontaan, joissa hyödynnetään kylien rytmi -mallikertaa. Ohjevihkosta on pakattu myös tarvikepaketteihin, jotka sisältävät langat joko lapasiin tai sukkiin. Kylien rytmiä voit kutoa Taito Lappi ry:n taitokeskuksissa, tai rakentaa loimesi itse ohjeen mukaan.

taito LAPPI

Rovaniemen kylien
kehittämissäätiö

○	○	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	○	○	14
○	○	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	○	○	13
○	○												○	○	12
○	○	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	○	○	11
○	○	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	○	○	10
○	○	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	○	○	9
○	○	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	○	○	8
○	○												○	○	7
○	○	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	○	○	6
○	○	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	○	○	5
○	○												○	○	4
○	○	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	○	○	3
○	○	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	○	○	2
○	○	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	○	○	1
○	○												○	○	0

Kaavio 1. Lapasen kämmenselän puoli, neulottu pinta

○	○	×	×	×	×	×	×	×	×	×	○	○	
○	○	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	○	○

Kaavio 2. Lapasen kämmentähti, neulottuna.

×	×
×	×

Kaavio 3. Peukalo

○	□
---	---

Pohjaväri

×

Kuvioväri:

Rivit 1-3 kuvioväri 1,
Rivit 5-6 kuvioväri 2,
Rivit 8-11 kuvioväri 3,
Rivit 13-14 kuvioväri 2

Lyhenteet ohjeessa:

o=oikea

n=nurja

s=silmukka

ssk= slip, slip, knit -kavennus

Huom: jos levennät/kavennat lapasta, muokkaa kuviota kaaviossa sinisellä merkityistä kohdista: kaventaessasi jätä reunimmaisista kuviovärien pystyrivejä pois yhtä paljon molemmista reunoista, leventäessäsi lapasta jatka leveys suunnassa kuviota sinisistä merkeistä ulospäin seuraten mallikertaa.

Huom: vaaleanpunaisella pohjaväriellä on merkitty sukan mallikerta: toista tätä kolmen silmukan levyistä mallikertaa sukan varressa. Kannustamme myös kokeilemaan neuleissasi omia väriyhdistelmiäsi: minkä värinen on sinun kyläsi rytmi?

LAPASET:

Lanka: Paksu Pirkka -lanka (100% villa, tex 285x2, 100g=175m).

Mallilapasisissa on käytetty pohjaväriä mustikkaa 306, ja kuvioväreinä 1=turkoosi 330, 2=jää 112, 3= hilla 110

Langan menekki: varaa aikuisen lapsiin yksi vyyhti pohjaväriä, kuvioväreiksi riittävät pienetkin määrät (tarvikepaketteihin on pakattu 50g kutakin kuvioväriä)

Puikot: 3,25 mm

Tiheys: 24s/10cm

Mallilapasen ohje on kirjoitettu lapsen/naisen koolle: silmukamäärää muuttamalla voit tehdä ohjeesta myös pienempää ja isompaa lapasta (kaavio 1 yhteydessä neuvotaan, miten säädät lapasen leveyttä tarvittaessa). Huomaathan, että lapasen molemmilla reunoilla kulkee neljän pohjaväri silmukan muodostamat "reunukset", säilytä pohjaväri reunukset myös leventäessäsi lapasta. Ohje on kirjoitettu niin, että sekä lapasen että peukalon korkeutta on helppo säätää itselle sopivaksi.

Työohje: Luo 44s pohjaväriellä. Jaa silmukat neljälle puikolle ja neulo suljettuna neuleena. Neulo pohjaväriellä ensin viisi kierrosta oikein, yksi kierros nurin ja vielä yksi kierros oikein. Ala tämän jälkeen neuloa kirjoneuletta: kaaviota 1 neulotaan vain lapasen kämmenselän puolelle (3. ja 4. puikko), kämmentähti neulotaan joka toinen silmukka kahdella värillä (1. ja 2. puikko, ks. kaavio 2). Neulo kirjoneuletta niin kauan, että lapasen ylettyy peukalon hangalle. Sido pitkät langanjuokset 3-4 silmukan välein jatkuvasti neuloessasi. Värikerrosten vaihtuessa kannattaa katkaista edellinen kuviolanka, näin kuviot eivät ala kiristymään.

Tee aukko peukalolle:

Oikean käden peukalo: neulo ensin puikon 1. kaksi reunimmaista silmukkaa pohjavärillä, neulo loput puikon silmukoista (mallilapasessa 9s) eriväriselle apulangalle, palaa apulangan alkuun, ja jatka mallineuletta apulangan silmukoita neuloen ja normaalisti kuviota seuraten.

Vasen peukalo: Neulo ensin 1. puikko, poimi eriväriselle apulangalle 2. puikon alusta kaikki muut silmukat paitsi 2 reunasilmukkaa (mallilapasessa 9s), palaa alkuun ja jatka mallineuletta apulangan silmukoilla normaalisti kuviota seuraten.

Jatka mallikertaa niin kauan, että pikkusormesi peittyy. Aloita sen jälkeen kavennukset. Kavenna 1. ja 3. puikolla seuraavasti: neulo 1. s pohjavärillä, tee ssk-kavennus: *siirrä kaksi silmukkaa vasemmalta puikolta oikealle kuin neuloisit ne oikein, siirrä neulotut silmukat takaisin vasemmalle puikolle silmukoita kiertämättä ja neulo nämä kaksi silmukkaa oikein yhteen silmukoiden takareunoista*. Kavenna 2. ja 4. puikolla seuraavasti: neulo puikon silmukat niin, että jäljellä on kolme silmukkaa, neulo kaksi silmukkaa yhteen pohjavärillä, neulo puikon viimeinen silmukka pohjavärillä. Tee kavennukset joka toinen kerros, kunnes puikolla on jäljellä kuusi silmukkaa: tämän jälkeen tee kavennukset joka kerroksella. Kun jäljellä on enää kaksi silmukkaa per puikko, vedä lanka loppujen silmukoiden läpi ja pujota nurjalle.

Peukalo: Pura erivärinen apulanka poimien silmukat (mallilapasessa 18s) kahdelle puikolle. Poimi lisäksi 1s puikolle peukaloaukon molemmista reunoista: puikoilla on nyt yhteensä 20s. Toista kaaviota 2 pohjavärillä ja valitsemallasi kuviovärillä niin kauan, että peukalonkyntesi peittyy noin puoleen väliin. Aloita tämän jälkeen kavennukset joka kerroksella: tee puikon alussa ssk-kavennus, ja neulo puikon lopussa 2s oikein yhteen. Päättele peukalo, kun puikolla on jäljellä enää yhteensä 6s: katkaise langat, vedä ne jäljellä olevien silmukoiden läpi nurjalle puolelle.

Päättele langanpäät työn nurjalle puolelle. Käännä lapanen nurin päin, ja päättele langat. Sataprosenttisesta villasta toteutettu työ säilyy pitkään kauniina, kun huollat sitä käsinpesten ja tuulettamalla.

SUKAT:

Lanka: Kirjo Pirkka -lanka (75 % villa, 25 % polyamidia, tex 80 x 4,100 g/=420 m)
Langan menekki: varaa aikuisen sukkiin yksi vyyhti pohjaväriä, kuvioväreiksi riittävät pienetkin määrät (tarvikepaketteihin on pakattu 50g kutakin kuvioväriä)

Puikot: 2,5 mm

Tiheys: 30s/10cm

Mallisukan ohje on kirjoitettu koolle 36/37. Kaaviossa 1 näet, miten voit soveltaa kylien rytmiä myös erikokoisille tuotteille. Kylien rytmiä kudotaan kuvioväreissä vain sukan varteen, sukan jalkaosa kudotaan pohjavärillä.

Työohje: Luo 60s. Jaa silmukat neljälle puikolle ja neulo joustinneuletta 2o, 2 n kymmenen kerrosta. Aloita kirjoneule: neulo sukan varteen mallikertaa 10cm (mallikerta merkitty lapasen kaavioon vaaleanpunaisella taustalla.) Neulo lopuksi vielä mallikerran viimeinen kerros, ja yksi kerros sileää neuletta pohjavärillä. Jatka seuraavaksi pohjavärillä joustinneuletta 2o, 2n kymmenen kerrosta.

Kantapää: Aloita kantalappu: neulo I puikon silmukat joustinneuleena IV puikolle (=30s) pohjavärillä. Jätä muilla puikoilla olevat silmukat odottamaan. Käännä työsi ja aloita vahvistettu neule: 1. kerros: nurjalla puolella nosta 1. silmukka neulomatta ja neulo muut silmukat nurin. Työn oikealla puolella: 2. kerros *nosta 1s neulomatta, neulo 1s oikein*, toista *-* kerros loppuun. Toista 1. & 2. kerrosta yhteensä 15 kertaa (=30krs). Neulo vielä nurjan puolen kerros.

Kantapohjan kavennukset: Aloita kantapohjan kavennukset työn oikealla puolella. Jatka vahvistettua neuletta kantapohjan kavennusten ajan. Neulo oikean puolen kerrosta, kunnes toisessa reunassa on jäljellä 11s. Tee ssk-kavennus (ks. lapasen ohje), käännä työ. Nosta 1s neulomatta, neulo 8s nurin ja neulo 2 seuraavaa s:aa nurin yhteen, käännä työ. Nosta 1s neulomatta, neulo, kunnes toisessa reunassa on jäljellä 10s, tee ssk-kavennus. Jatka samalla tavalla niin, että sivusilmukat vähenevät, ja keskellä olevat s:t pysyvät samana (=10s). Kun sivus:t loppuvat, jaa kantapohjan silmukat kahdelle puikolle (5,5). Neulo IV puikolla olevat 5s oikein. Neulo vielä kerros sileää: neulo poimitut silmukat kiertäen oikein, ja kantalapun silmukat oikein.

Kiilakavennukset: Aloita kiilakavennukset: Neulo 1. puikon silmukat niin, että jäljellä on 3 silmukkaa. Neulo 2 s oikein yhteen, ja viimeinen 1. puikon silmukoista oikein. Jatka kierrosta, ja neulo IV puikon alusta ensimmäinen silmukka oikein, ja tee ssk-kavennus. Neulo välikerros oikeaa (Huom: jos neulot ssk-kavennuksen päälle tulevan oikean silmukan takareunastaan, saat kauniisti jatkuvan silmukkarivin kavennuksiin molemmille puolille sukkaa). Jatka kavennuksia, kunnes kaikilla puikoilla on jäljellä 15 silmukkaa. Jatka sileää neuletta. Kun olet jalkapöydän kohdalla, voit halutessasi kaventaa jokaiselta puikolta yhden silmukan neulomalla kaksi viimeistä silmukkaa oikein yhteen istuvuuden parantamiseksi. Jatka sileää neuletta, kunnes pikkuvarvas peittyy.

Kärkikavennukset: Aloita kärkikavennukset: Neulo I ja III puikon lopussa 2s oikein yhteen, 1s oikein. Neulo II ja IV puikon alussa 1s oikein ja tee ssk-kavennus. Tee kavennukset joka toinen kerros, kunnes jokaisella puikolla on jäljellä 6s. Tee tästä eteenpäin kavennukset joka kerroksella. Kun puikoilla on jäljellä enää yhteensä 8s, katkaise lanka, vedä lanka silmukoiden läpi ja päättele hyvin.

Käännä sukka nurin ja päättele langat. Höyrytä kevyesti. Kirjo Pirkka -lanka kestää konepesun 40° asteessa.

Käsityöohjeiden käyttö: Ohjevihkonen on ladattavissa Taito Lappi ry:n ja Rovaniemen kylien kehittämissätiön sivuilta. Mallia saa vapaasti neuloa myyntiin. Mikäli toimit yrittäjänä Rovaniemen kylien alueella, voit hyödyntää myös Taito Lappi ry:n verkkosivuilta löytyvää ohjeistusta tarvikepaketin pakkaamiseen.

Kiinnostaako kutominen? Kylien rytmi innoitti meidät suunnittelemaan myös kudontamallin: löydät kudontaohjeen tämän kortin sisältä. Voit kysyä myös Taito Lappi ry:ltä, löytyykö kylien rytmin kutomiseen soveltuva loimi puista: taitokeskuksessa kudonnan aloittelijakin pääsee mukaan rytmiin opastetusti!

Lue lisää käsityömallin takana olevista toimijoista:

Taito Lappi ry: <https://www.taitolappi.fi>

Rovaniemen kylien kehittämissätiö: <https://rkks.fi>

Mallin suunnittelija: <https://finnishdesigners.fi/portfolio/laura-laivamaa/>